

## **Az Egyesült Nemzetek Alapokmánya San Francisco, 1945. június 26.**

mi, az Egyesült Nemzetek népei, elhatározván azt,

hogy megmentjük a jövő nemzedékét a háború borzalmaitól, amelyek életünk folyamán kétszer zúdítottak kimondhatatlan szenvedést az emberiségre,

hogy újból hitet teszünk az alapvető emberi jogok, az emberi személyiség méltósága és értéke, a férfiak és nők, valamint a nagy és kis nemzetek egyenjogúsága mellett,

hogy megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek mellett az igazságosság és a nemzetközi szerződésekből, valamint a nemzetközi jog egyéb forrásaiból eredő kötelezettségek iránti tisztelet fenntartható,

hogy előmozdítjuk a szociális haladást és a nagyobb szabadság mellett az életfeltételek javítását,

és hogy ebből a célból türelmet gyakorolunk és egymással jó szomszédként békességben élünk együtt, egyesítjük erőinket a nemzetközi béke és biztonság fenntartására,

alapelvekben való megegyezés, valamint eljárási módszerek létesítése útján biztosítjuk azt, hogy fegyveres erő alkalmazására, ha csak közérdek nem kívánja, sor többé ne kerüljön és

nemzetközi szervezet segítségével előmozdítjuk valamennyi nép gazdasági és szociális előrehaladását,

megállapodtunk abban, hogy e célok megvalósítására erőfeszítéseinket egyesítjük.

Ennek folytán Kormányaink San Francisco városában összegyűlt, jó és kellő alakban talált meghatalmazással ellátott képviselőik útján elfogadták az Egyesült Nemzetek jelen Alapokmányát és ezáltal nemzetközi szervezetet létesítenek, amelynek Egyesült Nemzetek lesz a neve.

### **I. fejezet: Célok és elvek**

#### **1. cikk**

Az Egyesült Nemzetek célja, hogy

1. fenntartsa a nemzetközi békét és biztonságot és evégből hathatós együttes intézkedéseket tegyen a békét fenyegető bűncselekmények megelőzésére és megszüntetésére, a támadó cselekményeknek vagy a béke más módon történő megbontásának elnyomására, valamint békés eszközökkel, az igazságosság és a nemzetközi jog elveinek megfelelő módon rendezze vagy megoldja azokat a nemzetközi viszályokat és helyzeteket, amelyek a béke megbontására vezethetnek;

2. a nemzetek között a népeket megillető egyenjogúság és önrendelkezési jog elvének

tiszteletben tartásán alapuló baráti kapcsolatokat fejlessze és az általános béke megerősítésére alkalmas egyéb intézkedéseket fogantatosítson;

3. gazdasági, szociális, kulturális vagy emberbaráti jellegű nemzetközi feladatok megoldása útján, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok mindenki részére, fajra, nemre, nyelvre vagy vallásra való tekintet nélkül történő tiszteletben tartásának előmozdítása és támogatása révén nemzetközi együttműködést létesítsen;

4. az egyes nemzetek által e közös célok elérése érdekében kifejtett tevékenységek összeegyeztetésének központja legyen.

## 2. cikk

Az 1. cikkben felsorolt célok elérése érdekében, a Szervezet és tagjai a következő elveknek megfelelően járnak el:

1. A Szervezet valamennyi tag szuverén egyenlőségének elvén alapszik.

2. A Szervezet összes tagjai abból a célból, hogy a tagságból eredő jogokat és előnyöket mindannyiuk számára biztosítsák, kötelesek a jelen Alapokmányban vállalt kötelezettségeiket jóhiszeműen teljesíteni.

3. A Szervezet összes tagjai kötelesek nemzetközi viszályaikat békés eszközökkel és oly módon rendezni, hogy a nemzetközi béke És biztonság, valamint az igazságosság ne kerüljön veszélybe.

4. A Szervezet összes tagjainak nemzetközi érintkezéseik során más állam területi épsége, vagy politikai függetlensége ellen irányuló vagy az Egyesült Nemzetek céljaival össze nem férő bármely más módon nyilvánuló erőszakkal való fenyegetéstől vagy erőszak alkalmazásától tartózkodniuk kell.

5. A Szervezet összes tagjai az Egyesült Nemzetek részére a jelen Alapokmánynak megfelelően folytatott bármely tevékenységéhez minden segítséget megadnak és tartózkodnak attól, hogy segítséget nyújtsanak olyan államnak, amely ellen az Egyesült Nemzetek megelőző vagy kényszerítő intézkedéseket fogantatosít.

6. A Szervezet biztosítja, hogy amennyiben a nemzetközi béke és biztonság fenntartása érdekében szükséges, azok az államok is, amelyek az Egyesült Nemzeteknek nem tagjai, ezeknek az elveknek megfelelően járjanak el.

7. A jelen Alapokmány egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel az Egyesült Nemzeteket arra, hogy olyan ügyekbe avatkozzanak, amelyek lényegileg valamely Állam belső joghatóságának körébe tartoznak És nem kötelezi a tagokat arra sem, hogy az ilyen ügyeket a jelen Alapokmánynak megfelelő rendezési eljárás alá bocsássák; ez az elv azonban a '[II. fejezetben tárgyalt kényszerítő intézkedések alkalmazását semmiben sem érinti.

## II. fejezet: Tagság

### 3. cikk

Az Egyesült Nemzetek eredeti tagjai azok az Államok, amelyek az Egyesült Nemzeteknek a Nemzetközi Szervezet tárgyában San Franciscóban tartott Értekezleten

való részvétel, vagy az Egyesült Nemzetek 1942. január 1-jén kelt nyilatkozatának előzetes aláírása után a jelen Alapokmányt aláírjak és a 110. cikk rendelkezéseinek megfelelően megerősítik.

#### 4. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek tagja lehet minden más békeszerető Állam, amely a jelen Alapokmányban foglalt kötelezettségeket vállalja és a Szervezet megítélése szerint e kötelezettségek teljesítésére képes és hajlandó.

2. Államoknak az Egyesült Nemzetek tagjai közé való felvétele a Biztonsági Tanács ajánlására a Közgyűlés határozatával történik.

#### 5. cikk

A Szervezetnek azt a tagját, amely ellen a Biztonsági Tanács megelőző vagy kényszerítő intézkedéseket fogantatosított, a Közgyűlés a Biztonsági Tanács javaslatára tagsági jogainak és kiváltságainak gyakorlásától felfüggesztheti. E jogoknak és kiváltságoknak gyakorlását a Biztonsági Tanács állíthatja helyre.

#### 6. cikk

A Szervezetnek azt a tagját, amely a jelen Alapokmányban foglalt elveket következetesen megsérti, a Közgyűlés a Biztonsági Tanács javaslatára a Szervezetből kizárhatja.

### **III. fejezet: Szervek**

#### 7. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek fő szervei a következők: Közgyűlés, Biztonsági Tanács, Gazdasági és Szociális Tanács, Gyámsági Tanács, Nemzetközi Bíróság és Titkárság.

2. Amennyiben szükségesnek mutatkozik, a jelen Alapokmánynak megfelelően segédszervek is létesíthetők.

#### 8. cikk

A Szervezet fő – és segédszerveinek munkájában a férfiak és nők bármilyen minőségben egyenlő feltételek mellett való részvételére vonatkozólag semmiféle korlátozást nem állít fel.

### **IV. fejezet: Közgyűlés**

#### Összetétel

#### 9. cikk

1. A Közgyűlés az Egyesült Nemzetek összes tagjaiból áll.

2. A Közgyűlésen minden tagnak legfeljebb öt képviselője lehet.

## Feladatok és hatáskör

### 10. cikk

A Közgyűlés a jelen Alapokmányban meghatározott célok körébe tartozó vagy a jelen Alapokmány szerint létesített valamely szerv hatáskörével és feladataival kapcsolatos minden kérdést vagy ügyet megvitathat és az ilyen kérdésekben vagy ügyekben a 12. cikkben foglalt eset kivételével ajánlásokat tehet az Egyesült Nemzetek Szervezete tagjainak, a Biztonsági Tanácsnak, vagy mind a Szervezet tagjainak, mind a Biztonsági Tanácsnak.

### 11. cikk

1. A Közgyűlés megvizsgálhatja a nemzetközi béke és biztonság fenntartására irányuló együttműködés általános elveit, ideértve a leszerelést és a fegyverkezés szabályozását irányító elveket és ilyen elvek tekintetében ajánlásokat tehet a Szervezet tagjainak vagy a Biztonsági Tanácsnak vagy mind a Szervezet tagjainak, mind a Biztonsági Tanácsnak.

2. A Közgyűlés minden olyan kérdést, amely a nemzetközi béke és biztonság fenntartására vonatkozik, és amelyet az Egyesült Nemzetek valamelyik tagja vagy a Biztonsági Tanács vagy a 35. cikk 2. pontja értelmében olyan Állam terjeszt eléje, amely az Egyesült Nemzeteknek nem tagja, megvitathat és az ilyen kérdések tekintetében a 12. cikkben foglalt eset kivételével ajánlásokat tehet az érdekelt Államnak vagy Államoknak, a Biztonsági Tanácsnak, vagy mind az Érdekelt Államnak vagy Államoknak, mind a Biztonsági Tanácsnak. Minden olyan kérdést, amelyben cselekvésre van szükség, a Közgyűlésnek a vita előtt, vagy azután a Biztonsági Tanács elé kell terjesztenie.

3. A Közgyűlés felhívhatja a Biztonsági Tanács figyelmét olyan helyzetekre, amelyek a nemzetközi béke és biztonság veszélyeztetésére vezethetnek.

4. A Közgyűlésnek ebben a cikkben megállapított hatásköre nem korlátozza a 10. cikk általános érvényét.

### 12. cikk

1. Mialatt a Biztonsági Tanács valamely viszály vagy helyzet tekintetében a jelen Alapokmány által ráruházott feladatokat végzi, a Közgyűlés e viszály vagy helyzet tekintetében nem tehet ajánlásokat, ha csak a Biztonsági Tanács eziránt nem keresi meg.

2. A Főtitkár a Biztonsági Tanács hozzájárulásával minden ülészak során közli a Közgyűléssel azokat a nemzetközi béke és biztonság fenntartására vonatkozó ügyeket, amelyekkel a Biztonsági Tanács foglalkozik és ugyancsak értesíti a Közgyűlést, vagy ha a Közgyűlés nem ülésezne, a Szervezet tagjait nyomban azután, amint a Biztonsági Tanács az ilyen ügygel való foglalkozást megszüntette.

### 13. cikk

1. A Közgyűlés tanulmányozást kezdeményez és ajánlásokat tesz abból a célból, hogy  
a) a nemzetközi együttműködést politikai téren előmozdítsa, valamint a nemzetközi jog fokozatos fejlődését és kodifikálását támogassa;

b) a nemzetközi együttműködést gazdasági, szociális, kulturális, nevelésügyi és egészségügyi téren előmozdítsa és az alapvető emberi jogoknak és szabadságoknak mindenki részére, fajra, nemre, nyelvre vagy vallásra való tekintet nélkül történő megvalósulását elősegítse.

2. A Közgyűlésnek a fenti 1. b) pontban említett ügyekre vonatkozó további kötelezettségeit, feladatait és hatáskörét a IX. és X. fejezetek sorolják fel.

#### 14. cikk

A Közgyűlés a 12. cikk rendelkezéseinek érintetlenül hagyása mellett megfelelő intézkedéseket ajánlhat minden olyan helyzet békés rendezése érdekében, bárhogyan keletkezett is az, amely — véleménye szerint — a nemzetek általános jólétének vagy a közöttük fennálló baráti kapcsolatoknak gyengítésére vezethet; ideértve azokat a helyzeteket is, amelyek abból származnak hogy a jelen Alapokmányban az Egyesült Nemzetek céljait és elveit megállapító rendelkezéseit megsértették.

#### 15. cikk

1. A Közgyűlés a Biztonsági Tanácstól évenként, valamint külön alkalmakkor is jelentéseket kap, amelyeket megvizsgál. Ezek a jelentések azokról a rendszabályokról számolnak be, amelyeket a Biztonsági Tanács a nemzetközi béke és biztonság fenntartása érdekében elhatározott vagy foganatosított.

2. A Közgyűlés a Szervezet más szerveitől is kap jelentéseket, amelyeket szintén megvizsgál.

#### 16. cikk

A Közgyűlés a Nemzetközi Gyámsági rendszerrel kapcsolatban teljesíti azokat a feladatokat, amelyeket a XII. és XIII. fejezetek ráruháznak, ideértve a hadászati jelentőségűvé nem nyilvánított körzetek Gyámsága tekintetében létrejött megállapodások jóváhagyását is.

#### 17. cikk

1. A Közgyűlés megvizsgálja és jóváhagyja a Szervezet költségvetését.

2. A Szervezet költségeit a tagok a Közgyűlés által megállapított arányban viselik.

3. A Közgyűlés megvizsgálja és jóváhagyja az 57. cikkben említett szakosított intézményekkel kötött pénzügyi és költségvetési megállapodásokat és megvizsgálja az ilyen szakosított intézmények igazgatásának költségvetését is abból a célból, hogy az illető intézménynek ajánlásokat tehessen.

#### Szavazás

#### 18. cikk

1. A Közgyűlés minden tagjának egy szavazata van.

2. Fontos kérdésekben a Közgyűlés határozatait a jelenlévő és szavazó tagok szavazatának kétharmad többségével hozza. Fontos kérdésnek kell tekinteni a nemzetközi béke és biztonság fenntartására irányuló ajánlásokat, a Biztonsági Tanács nem állandó tagjainak megválasztását, a Gazdasági és Szociális Tanács tagjainak

megválasztását, a Gyámsági Tanács tagjainak a 86. cikk 1. c) pontja alapján történő megválasztását, új tagoknak az Egyesült Nemzetek Szervezetébe való felvételét, a tagok jogainak és kiváltságainak felfüggesztését, a tagok kizárását, a Gyámsági rendszer működésére vonatkozó kérdéseket és a költségvetési kérdéseket.

3. Egyéb kérdésekben, ideértve a kétharmad többséggel eldöntendő kérdések további csoportjainak meghatározását, a jelenlevő és szavazó tagok egyszerű többsége határoz.

#### 19. cikk

Az Egyesült Nemzetek azon tagjának, amely a Szervezetnek járó pénzügyi hozzájárulása fizetésével hátralékban van, a Közgyűlésen nincs szavazati joga, ha hátralékának összege eléri vagy meghaladja az előző két teljes évre esedékes hozzájárulás összegét. A Közgyűlés mindazonáltal az ilyen tagnak is megengedheti a szavazásban való részvételt, ha meggyőződött arról, hogy a fizetés elmulasztása olyan körülményeknek tulajdonítható, amely a tag akaratán kívül esik.

#### Eljárás

#### 20. cikk

A Közgyűlés évenként rendes ülészakot tart és ha a körülmények úgy kívánják, rendkívüli ülészakra is összeül. A rendkívüli ülészakot a Főtitkár hívja össze a Biztonsági Tanácsnak vagy az Egyesült Nemzetek tagjai többségének kérelmére.

#### 21. cikk

A Közgyűlés maga állapítja meg eljárási szabályzatát és elnökét ülészakonként választja.

#### 22. cikk

A Közgyűlés olyan kisegítő szerveket létesíthet, amelyeket feladatainak elvégzésére szükségesnek tart.

### **V.fejezet: Biztonsági Tanács**

#### Összetétel

#### 23. cikk

1. A Biztonsági Tanács a Szervezet tizenöt tagjából áll. A Kínai Köztársaság, Franciaország, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok a Biztonsági Tanács állandó tagjai. A Szervezet tíz további tagját a Közgyűlés a Biztonsági Tanács nem állandó tagjává választja meg, különös tekintettel elsősorban az Egyesült Nemzetek tagjainak a nemzetközi béke és biztonság fenntartása és a Szervezet egyéb céljai tekintetében nyújtott hozzájárulására, valamint a méltányos földrajzi elosztásra is.

2. A Biztonsági Tanács nem állandó tagjait két évre választják. A nem állandó tagoknak a Biztonsági Tanács tagjai számának tizenegyről tizenötre történő emelése után

megejtett első választása alkalmával a négy új tag közül kettőt egy évre kell megválasztani. A lelépő tagokat nem lehet nyomban újra választani.

3. A Biztonsági Tanács mindegyik tagjának egy képviselője van a Tanácsban.

#### Feladatok és hatáskör

##### 24. cikk

1. A Szervezet gyors és hathatós cselekvésének biztosítása érdekében a tagok a nemzetközi béke és biztonság fenntartásáért a fő felelősséget a Biztonsági Tanácsra ruházzák és elismerik, hogy a Biztonsági Tanács e felelősségből folyó kötelességeinek teljesítésekor az ő nevükben jár el.

2. A Biztonsági Tanácsnak e kötelességei teljesítése során az Egyesült Nemzetek céljával és elveivel összhangban kell eljárnia. Azt a különleges hatáskört, amellyel a Biztonsági Tanács ezeknek a kötelességeknek teljesítése végett fel van ruházva, a VI., VII., VIII. és XII. fejezetek határozzák meg.

3. A Biztonsági Tanács megvizsgálás végett évenként és szükség esetében külön is jelentést terjeszt a Közgyűlés elé.

##### 25. cikk

A Szervezet tagjai megegyeznek abban, hogy a Biztonsági Tanács határozatait a jelen Alapokmányának megfelelően elfogadják és végrehajtják.

##### 26. cikk

Abból a célból, hogy a nemzetközi béke és biztonság megalapozása és fenntartása a világ emberi és gazdasági erőforrásainak a fegyverkezés céljára történő minél csekélyebb felhasználásával legyen előmozdítható, a Biztonsági Tanács köteles a Szervezet tagjai elé terjesztés végett a 47. cikkben említett Vezérkari Bizottság segítségével a fegyverkezés szabályozását szolgáló rendszer létesítésére tervezetet kidolgozni.

#### Szavazás

##### 27. cikk

1. A Biztonsági Tanács mindegyik tagjának egy szavazata van.

2. Eljárási kérdésekben a Biztonsági Tanács határozatait kilenc tagjának igenlő szavazatával hozza.

3. Minden más kérdésben a Biztonsági Tanács határozatait tagjainak az összes állandó tagok egybevágó szavazatait magában foglaló kilenc igenlő szavazatával kell hoznia. A VI. fejezet és az 52. cikk 3. pontja értelmében hozott határozatoknál mindazonáltal a viszályban érdekelt félnek tartózkodnia kell a szavazástól.

#### Eljárás

##### 28. cikk

1. A Biztonsági Tanácsot úgy kell megszervezni, hogy feladatait folyamatosan elláthassa. Ebből a célból a Biztonsági Tanács mindegyik tagjának a Szervezet székhelyén állandóan képviselve kell lennie.

2. A Biztonsági Tanács meghatározott időközönként üléseket tart, amelyeken a tagok, ha úgy kívánják, kormányuk egy tagja vagy más, külön kijelölt képviselő által képviseltethetik magukat.

3. A Biztonsági Tanács a Szervezet székhelyén kívül minden más olyan helyen is üléseshet, amelyet munkájának megkönnyítésére legalkalmasabbnak ítél.

29. cikk

A Biztonsági Tanács olyan kiegészítő szerveket létesíthet amelyeket feladatainak elvégzésére szükségesnek tart.

30. cikk

A Biztonsági Tanács maga állapítja meg eljárási szabályzatát, ideértve az elnök megválasztásának módját is.

31. cikk

A Szervezet minden olyan tagja, amely nem tagja a Biztonsági Tanácsnak, szavazati jog nélkül mindannyiszor részt vehet a Biztonsági Tanács elé terjesztett bármely kérdés megvitatásában, valahányszor a Biztonsági Tanács úgy véli, hogy az ügy az illető tag érdekeit különösképpen érinti.

32. cikk

Az Egyesült Nemzetek minden olyan tagját, amely nem tagja a Biztonsági Tanácsnak, vagy minden olyan Államot, amely nem tagja az Egyesült Nemzeteknek, ha a Biztonsági Tanács által vizsgált viszályban érdekelt fél, meg kell hívnia arra, hogy a viszályra vonatkozó vitában szavazati jog nélkül részt vegyen. A Biztonsági Tanács állapítja meg azokat a feltételeket, amelyeket helyesnek tart olyan Állam részvétele tekintetében, amely nem tagja a Szervezetnek.

## **VI. fejezet: Viszályok békés rendezése**

33. cikk

1. Minden olyan viszály esetében, amelynek elhúzódása a nemzetközi béke és biztonság fenntartásának veszélyeztetésére vezethet, a felek mindenekelőtt közvetlen tárgyalás, kivizsgálás, közvetítés, békéltetés, választott bírósági vagy bírósági eljárás, regionális szervek, vagy megállapodások igénybevétele vagy általuk választott egyéb békés eszközök útján tartoznak megoldást keresni.

2. A Biztonsági Tanács, ha szükségesnek tartja, felhívja a feleket arra, hogy a közöttük fennálló viszályt ilyen eszközökkel rendezzék.

34. cikk

A Biztonsági Tanács minden viszályt, vagy minden olyan helyzetet, amely a nemzetek között súrlódást okozhat vagy viszályt vonhat maga után, megvizsgálhat annak



megállapítása végett — vajon a viszály elhúzódása, vagy a helyzet fennmaradása nem vezethet-e a nemzetközi béke és biztonság fenntartásának veszélyeztetésére.

#### 35. cikk

1. A Szervezet bármely tagja felhívhatja a Biztonsági Tanács, vagy a Közgyűlés figyelmét a 34. cikkben meghatározott természetű bármely viszályra vagy helyzetre.
2. Az az Állam, amely nem tagja az Egyesült Nemzeteknek, felhívhatja a Biztonsági Tanács vagy a Közgyűlés figyelmét minden olyan viszályra, amelyben maga is érdekelt fél, feltéve, hogy a jelen Alapokmányban a békés rendezésre vonatkozólag előírt kötelezettségeket a viszályt illetően magára nézve előre kötelezőeknek fogadja el.
3. A Közgyűlés az ennek a cikknek alapján eléje terjesztett ügyekben a 11. és 12. cikkek rendelkezéseinek megfelelően jár el.

#### 36. cikk

1. A Biztonsági Tanács a 33. cikkben meghatározott természetű viszály, vagy hasonló természetű helyzet bármely szakaszában megfelelő eljárási, vagy rendezési módokat ajánlhat.
2. A Biztonsági Tanácsnak a viszály rendezésére vonatkozó minden olyan eljárást amelyben a felek már megállapodtak, tekintetbe kell vennie.
3. Amidőn a Biztonsági Tanács e cikk értelmében ajánlásokat tesz, tekintetbe kell vennie azt is, hogy a feleknek jogi természetű vitáikat a Nemzetközi Bíróság Alapszabályainak megfelelően általában e Bíróság elé kell terjeszteniük.

#### 37. cikk

1. Ha a 33. cikkben meghatározott természetű viszályt az érdekelt felek az ott felsorolt eszközök igénybevételével rendezni nem tudnák, úgy azt a Biztonsági Tanács elé terjesztik.
2. Ha a Biztonsági Tanács úgy találja, hogy a viszály elhúzódása valóban a nemzetközi béke és biztonság fenntartásának veszélyeztetésére vezethet, határoz abban a tekintetben, hogy a 36. cikk értelmében jár-e el vagy pedig általa megfelelőnek ítélt rendezési módozatokat ajánl.

#### 38. cikk

A Biztonsági Tanács a 33—37. cikkekben foglalt rendelkezések fenntartásával bármilyen viszály esetében az abban érdekelt valamennyi fél kérelmére a feleknek a viszály békés rendezése iránt ajánlásokat tehet.

### **VII. fejezet: Eljárás a béke veszélyeztetése és támadó cselekmények esetében**

#### 39. cikk

A Biztonsági Tanács megállapítja a béke bárminő veszélyeztetésének vagy megszegésének, vagy bárminő támadó cselekménynek fennforgását és vagy megfelelő ajánlásokat tesz, vagy határoz afelett, hogy milyen rendszabályokat kell a nemzetközi béke és biztonság fenntartása vagy helyreállítása érdekében a 41. és 42. cikkek alapján

foganatosítani.

#### 40. cikk

A Biztonsági Tanács – a helyzet súlyosbodásának megakadályozása végett – mielőtt a 39. cikk értelmében ajánlásokat tenne, vagy rendszabályok felől határozna felhívhatja az érdekelt feleket, hogy alkalmazkodjanak azokhoz az ideiglenes rendszabályokhoz, amelyeket szükségesnek, vagy kívánatosnak ítél. Az ilyen ideiglenes rendszabályok az érdekelt felek jogait, igényeit vagy helyzetét semmiben sem érintik. A Biztonsági Tanács az ilyen ideiglenes rendszabályok végrehajtásának elmulasztását megfelelően számon tartja.

#### 41. cikk

A Biztonsági Tanács határozza meg, hogy milyen fegyveres erők felhasználásával nem járó rendszabályokat kíván foganatosítani abból a célból, hogy határozatainak érvényt szerezzen és felhívhatja az Egyesült Nemzetek tagjait arra, hogy ilyen rendszabályokat alkalmazzanak. Ilyeneknek tekintendők a gazdasági kapcsolatok, a vasúti, tengeri, légi, postai, távírói, rádió és egyéb forgalom teljes vagy részleges felfüggesztése, valamint a diplomáciai kapcsolatok megszakítása.

#### 42. cikk

Ha a Biztonsági Tanács úgy találja, hogy a 41. cikkben említett rendszabályok elégtelenek, vagy elégteleneknek bizonyulnak, úgy légi, tengeri és szárazföldi fegyveres erők felhasználásával olyan műveleteket foganatosíthat, amelyeket a nemzetközi béke és biztonság fenntartásához, vagy helyreállításához szükségesnek ítél. Ezek a műveletek az Egyesült Nemzetek tagjainak légi, tengeri és szárazföldi hadereje által foganatosított tüntető felvonulásból, zárlatból (blokád) vagy egyéb műveletekből is állhatnak.

#### 43. cikk

1. Abból a célból, hogy a nemzetközi béke és biztonság fenntartásához hozzájáruljon, az Egyesült Nemzetek valamennyi tagja kötelezi magát arra, hogy a Biztonsági Tanács felhívására és a kötendő külön megállapodásnak vagy megállapodásoknak megfelelően, a nemzetközi béke és biztonság fenntartásához szükséges fegyveres erőt rendelkezésére bocsátja és neki segítséget és könnyítéseket nyújt, ideértve a szabad átvonulás jogát is.

2. A fent említett megállapodás vagy megállapodások meghatározzák a fegyveres erők számát és nemét, készenlétük fokát és elhelyezésüket, valamint a nyújtandó könnyítések és segítség természetét.

3. A megállapodást, vagy megállapodásokat a Biztonsági Tanács kezdeményezésére minél előbb le kell tárgyalni. A megállapodásokat a Biztonsági Tanács és a Szervezet tagjai, vagy a Biztonsági Tanács és a Szervezet tagjainak csoportjai kötik és azokat az aláíró Államok alkotmányos szabályainak megfelelően meg kell erősíteni.

#### 44. cikk

Abból a célból, hogy az Egyesült Nemzetek sürgős katonai intézkedések megtételére képesek legyenek, a Szervezet tagjainak nemzeti légierjük bizonyos egységeit közös nemzetközi kényszerítő eljárásra azonnal felhasználható állapotban kell tartaniuk.

Ezeknek az egységeknek erejét és készenlétük fokát, valamint a közös felhasználásukra vonatkozó terveket a 43. cikkben említett külön megállapodás vagy megállapodások megszabta keretek között a Vezérkari Bizottság segítségével a Biztonsági Tanács állapítja meg.

#### 45. cikk

Ha a Biztonsági Tanács fegyveres erő alkalmazását határozta el, mielőtt a 43. cikkben vállalt kötelezettség teljesítéseképpen fegyveres erő rendelkezésre bocsátására szólítana fel olyan tagot, amely nincs képviselve a Biztonsági Tanácsban, a Tanács köteles az illető tagot felhívni arra, hogy — amennyiben kívánja — vegyen részt a Tanácsnak az illető tag fegyveres erőinek felhasználására vonatkozó határozatai meghozatalában.

#### 46. cikk

A fegyveres erő felhasználására vonatkozó terveket a Vezérkari Bizottság segítségével a Biztonsági Tanács készíti el.

#### 47. cikk

1. Vezérkari Bizottságot kell alakítani abból a célból, hogy tanáccsal lássa el és támogassa a Biztonsági Tanácsot minden olyan kérdésben, amely a Biztonsági Tanácsnak a nemzetközi béke és biztonság fenntartása céljából szükséges katonai eszközökre, valamint a rendelkezésre bocsátott fegyveres erők felhasználására és vezényletére, a fegyverkezés szabályozására és az esetleges leszerelésre vonatkozik.

2. A Vezérkari Bizottság a Biztonsági Tanács állandó tagjainak vezérkari főnökeiből vagy azok képviselőiből áll. A Bizottság az Egyesült Nemzetek bármelyik olyan tagját, amely a Bizottságban nincs állandóan képviselve, együttműködésre hívja meg, amidőn feladatainak jó ellátása az ilyen tagnak a Bizottság munkájában való részvételét szükségessé teszi.

3. A Biztonsági Tanács rendelkezésére bocsátott minden fegyveres erő hadászati felhasználásáért a Biztonsági Tanács felügyelete alatt a Vezérkari Bizottság felelős. Az ilyen erők vezényletére vonatkozó kérdéseket később szabályozzák.

4. A Biztonsági Tanács felhatalmazásával és a megfelelő regionális szervek meghallgatása után a Vezérkari Bizottság regionális albizottságokat létesíthet.

#### 48. cikk

1. A Biztonsági Tanácsnak a nemzetközi béke és biztonság fenntartására irányuló határozatai végrehajtásához szükséges rendszabályokban a Biztonsági Tanács megítélése szerint az Egyesült Nemzetek valamennyi tagja vagy azok közül csupán bizonyos tagok vesznek részt.

2. Az ilyen határozatokat az Egyesült Nemzetek tagjai közvetlenül és olyan nemzetközi szervezetekben kifejtett tevékenységük útján hajtják végre, amelyeknek tagjai.

#### 49. cikk

A Biztonsági Tanács által elhatározott rendszabályok végrehajtása során az Egyesült Nemzetek tagjai kötelesek egymásnak kölcsönösen segítséget nyújtani.

#### 50. cikk

Ha a Biztonsági Tanács valamely Állam ellen megelőző vagy kényszerítő rendszabályokat fogantatosít, minden más olyan Államnak, akár tagja az Egyesült Nemzeteknek, akár nem, amelynek az említett rendszabályok végrehajtása következtében különös gazdasági nehézségekkel kell megküzdenie jogában áll e nehézségek megoldása végett a Biztonsági Tanáccsal tanácskozást folytatni.

#### 51. cikk

A jelen Alapokmány egyetlen rendelkezése sem érinti az Egyesült Nemzetek valamelyik tagja ellen irányuló fegyveres támadás esetében az egyéni vagy kollektív önvédelem természetes jogát mindaddig, amíg a Biztonsági Tanács a nemzetközi béke és a biztonság fenntartására szükséges rendszabályokat meg nem tette. A tagok az önvédelem e jogának gyakorlása során fogantatosított rendszabályaikat azonnal a Biztonsági Tanács tudomására tartoznak hozni és ezek a rendszabályok semmiképpen sem érintik a Biztonsági Tanácsnak a jelen Alapokmány értelmében fennálló hatáskörét és kötelességét abban a tekintetben, hogy a nemzetközi béke és biztonság fenntartása vagy helyreállítása végett az általa szükségesnek tartott intézkedéseket bármikor megtegye.

### **VIII. fejezet: Regionális megállapodások**

#### 52. cikk

1. A jelen Alapokmány egyetlen rendelkezése sem zárja ki olyan regionális megállapodások vagy szervezetek fennállását, amelyek a nemzetközi béke és biztonság fenntartásának regionális jellegű tevékenységekre alkalmas kérdéseivel foglalkoznak, feltéve, hogy az ilyen megállapodások vagy szervezetek, valamint tevékenységük az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel összhangban állanak.

2. Az Egyesült Nemzeteknek azok a tagjai, amelyek ilyen megállapodásokat kötnek vagy ilyen szervezeteket létesítenek, minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy a helyi jellegű viszályokat ilyen regionális megállapodások, vagy regionális szervezetek útján békés úton rendezzék, mielőtt még azokat a Biztonsági Tanács elé terjesztenék.

3. A Biztonsági Tanács a helyi jellegű viszályoknak akár az érdekelt Államok kezdeményezése, akár pedig a Biztonsági Tanács útmutatása alapján regionális megállapodások vagy regionális szervezetek útján történő békés rendezése kialakulását támogatni fogja.

4. A jelen cikk semmiképpen sem érinti a 34. és 35. cikkek alkalmazását.

#### 53. cikk

1. A Biztonsági Tanács a regionális megállapodásokat vagy szervezeteket az általa elrendelt kényszerrendszabályok fogantatosítása során megfelelő esetben fel fogja használni. Regionális megállapodások vagy regionális szervezetek útján történő kényszerítő eljárás mindazonáltal csak a Biztonsági Tanács felhatalmazásával fogantatosítható, kivéve a jelen cikk 2. pontjában adott meghatározás értelmében ellenséges Állam ellen a 107. cikk alkalmazása körében vagy a támadó politikának ilyen Állam részéről történő felújítása ellen irányuló regionális megállapodásoknak

megfelelően fogantatosított rendszabályokat, mindaddig, amíg a Szervezet képes lesz arra, hogy az érdekelt Kormányok kérelmére vállalja azt a kötelességet, hogy az ilyen Állam újabb támadását megakadályozza.

2. A jelen cikk 1. pontjában használt „ellenséges Állam” kifejezés minden olyan Államra vonatkozik, amely ennek az Alapokmányoknak valamelyik aláírójával a második világháború alatt ellenséges viszonyban állott.

54. cikk

A Biztonsági Tanácsot minden olyan tevékenységről állandóan és kimerítően tájékoztatni kell, amelyet a nemzetközi béke és biztonság fenntartása céljából regionális megállapodások vagy szervezetek útján indítottak meg vagy terveznek.

## **IX. fejezet: A nemzetközi gazdasági és szociális együttműködés**

55. cikk

Abból a célból, hogy létrejöhessenek az állandóságnak és jólétnek azok a feltételei, amelyek a nemzetek között a népeket megillető egyenjogúság és önrendelkezési jog elvének tiszteletben tartásán alapuló békés és baráti kapcsolatokhoz szükségesek, az Egyesült Nemzetek elő fogja mozdítani:

a) az életszínvonal emelését, a teljes foglalkoztatást, valamint a gazdasági és szociális haladás és fejlődés feltételeit;

b) a gazdasági, szociális, egészségügyi téren fennálló és ezzel kapcsolatos nemzetközi feladatok megoldását, valamint a kulturális és nevelésügyi téren a nemzetközi együttműködést;

c) az emberi jogoknak és alapvető szabadságoknak mindenki részére, fajra, nemre, nyelvre vagy vallásra való tekintet nélkül történő általános tiszteletben tartását.

56. cikk

Valamennyi tag kötelezi magát arra, hogy az 55. cikkben felsorolt célok elérése érdekében a Szervezettel együttesen és külön együttműködik.

57. cikk

1. Azokat a különböző szakosított intézményeket, amelyek Kormányok közötti megállapodás útján jöttek létre és szabályzatuk értelmében gazdasági, szociális, kulturális, nevelésügyi és egészségügyi téren, valamint ezekkel kapcsolatos területeken jelentős nemzetközi feladatokat látnak el, a 63. cikk rendelkezéseinek megfelelően az Egyesült Nemzetekkel kapcsolatba kell hozni.

2. Azokat az intézményeket, amelyek ily módon kapcsolatba kerülnek az Egyesült Nemzetekkel, a következőkben a „szakosított intézmény” kifejezés jelöli meg.

58. cikk

A Szervezet a szakosított intézmények célkitűzésének és működésének összhangba hozatala iránt ajánlásokat tesz.

59. cikk

A Szervezet, megfelelő esetben, az 55. cikkben felsorolt célok elérése érdekében, szükséges újabb szakosított intézmények létesítése iránt az érdekelt államok között tárgyalásokat fog kezdeményezni.

60. cikk

A Szervezet jelen fejezetben meghatározott feladatainak ellátása tekintetében a felelősség a Közgyűlést és ennek irányítása alatt a Gazdasági és Szociális Tanácsot terheli, amelyet erre a célra a X. fejezetben meghatározott hatáskör illeti meg.

## **X.fejezet: Gazdasági és Szociális Tanács**

Összetétel

61. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács az Egyesült Nemzeteknek a Közgyűlés által megválasztott ötvennégy tagjából áll.
2. A 3. pontban foglalt rendelkezésektől eltekintve, minden évben a Gazdasági és Szociális Tanács tizennyolc tagját választják meg három évi időtartamra. A lelépő tagokat nyomban újból meg lehet választani.
3. A Gazdasági és Szociális Tanács tagjai számának huszonhétől ötvennégyre történő emelése utáni első választáskor huszonhét tagot kell választani, azokon kívül, akiket annak a kilenc tagnak a helyére választanak, akiknek működési ideje az év végén lejár. A huszonhét új tag közül — a Közgyűlés rendelkezéseinek megfelelően — kilencnek a működési ideje egy év elteltével, kilenc további tagé pedig két év elteltével ér végét.
4. A Gazdasági és Szociális Tanácsban mindegyik tagnak egy képviselője van.

Feladatok és hatáskör

62. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács a gazdasági, szociális, kulturális, nevelésügyi és egészségügyi téren, valamint ezekkel kapcsolatos területeken felmerülő nemzetközi kérdésekben tanulmányokat végezhet és jelentéseket tehet vagy ilyeneket kezdeményezhet, továbbá a Közgyűlésnek az Egyesült Nemzetek tagjainak és az illetékes szakosított intézményeknek minden ilyen kérdéssel kapcsolatban ajánlásokat tehet.
2. Ajánlásokat tehet az emberi jogok és az alapvető szabadságok mindenki részére történő tiszteletben tartásának biztosítása iránt.
3. A hatáskörébe tartozó ügyekben a Közgyűlés elé való terjesztés végett egyezménytervezeteket készíthet elő.
4. A hatáskörébe tartozó kérdésekben a Szervezet által meghatározott szabályoknak megfelelően nemzetközi értekezletet hívhat össze.

63. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács az 57. cikkben említett intézményekkel oly megállapodásokat köthet, amelyek meghatározzák az illető intézmény és a Szervezet kapcsolatának feltételeit. Ezekhez a megállapodásokhoz a Közgyűlés jóváhagyására van szükség.

2. A szakosított intézmények működését az intézményekkel folytatott tanácskozások, a nekik tett ajánlások, valamint a Közgyűlésnek és az Egyesült Nemzetek tagjainak tett ajánlások révén összhangba hozhatja.

#### 64. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács megfelelő intézkedéseket tehet abból a célból, hogy a szakosított intézményektől rendszeres jelentéseket kapjon. Megállapodhat a Szervezet tagjaival és a szakosított intézményekkel arra vonatkozólag, hogy saját ajánlásainak, valamint a hatáskörébe tartozó ügyekben a Közgyűlés által tett ajánlásoknak végrehajtása érdekében fogantatosított intézkedésekről jelentéseket kapjon.

2. Az ilyen jelentésekhez fűzött észrevételeit a Közgyűléssel közölheti.

#### 65. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács a Biztonsági Tanácsnak tájékoztatást adhat és annak kérelmére, köteles neki támogatást nyújtani.

#### 66. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács a Közgyűlés ajánlásainak végrehajtásával kapcsolatban teljesíti a hatáskörébe tartozó feladatokat.

2. A Szervezet tagjainak, valamint a szakosított intézményeknek kérésükre a Közgyűlés jóváhagyásával szolgáltatásokat tehet.

3. Ellátja a jelen Alapokmány más részeinek rendelkezése folytán ráháruló feladatokat, valamint azokat, amelyekkel a Közgyűlés megbízza.

### Szavazás

#### 67. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács minden tagjának egy szavazata van.

2. A Gazdasági és Szociális Tanács határozatait a jelenlevő és szavazó tagok szavazatának többségével hozza.

### Eljárás

#### 68. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács gazdasági és szociális kérdésekkel foglalkozó, valamint az emberi jogok előmozdítását célzó, valamint egyéb bizottságokat is létesíthet, amelyekre feladatainak teljesítéséhez szükség lehet.

#### 69. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács, amidőn olyan kérdést vizsgál, amely a Szervezet

valamelyik tagját különösen érdekli, ezt a tanácskozáson szavazati jog nélküli részvételre hívja meg.

#### 70. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács minden intézkedést megtehet abból a célból, hogy tanácskozásain és az általa szervezett bizottságok tanácskozásain a szakosított intézmények képviselői szavazati jog nélkül részt vehessenek és hogy saját képviselői a szakosított intézmények tanácskozásain részt vehessenek.

#### 71. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács minden megfelelő intézkedést megtehet abból a célból, hogy olyan nem kormányzati szervekkel, amelyek a hatáskörébe tartozó ügyekkel foglalkoznak, tanácskozásokat folytasson. Ilyen intézkedést a nemzetközi szervek tekintetében és ahol helyénvaló, a Szervezet érdekelt tagjával való előzetes tanácskozás után, az országos szervek tekintetében is tehet.

#### 72. cikk

1. A Gazdasági és Szociális Tanács maga állapítja meg eljárási szabályzatát, ideértve az elnök megválasztásának módját is.

2. A Gazdasági és Szociális Tanács szabályzatának megfelelően, a szükséghez képest ül össze; a szabályzatnak rendelkezéseket kell tartalmaznia a Tanácsnak a többség kívánására történő összehívására nézve is.

### **XI. fejezet: Önkormányzattal nem rendelkező területekre vonatkozó nyilatkozat**

#### 73. cikk

Egyesült Nemzeteknek azok a tagjai, amelyek olyan területek igazgatásáért vállaltak vagy készek vállalni a felelősséget, amely területek népei az önkormányzat mértékét még nem érték el, elismerik e területek lakossága érdekei elsőbbségének alapelvét. Magasztos megbízatásnak tekintik azt a kötelességüket, hogy a nemzetközi békének és biztonságának a jelen Alapokmánnyal létesített rendje keretében e területek lakosságának jólétét tőlük telhetőleg előmozdítsák és ebből a célból

a) az érdekelt népek kultúrája tiszteletben tartásának kötelezettségével biztosítsák azok politikai, gazdasági, szociális előrehaladását, nevelésügyük fejlesztését, az igazságos bánásmódot velük szemben és védelmüket a visszaélések ellen;

b) az egyes területek és népek különleges viszonyainak és előrehaladottságuk különböző fokának megfelelően kifejlesszék ezek önkormányzati képességét, vegyék tekintetbe a szóban levő népek politikai törekvéseit és támogassák őket szabad politikai intézményeik fokozatos kifejlesztésében;

c) elősegítsék a nemzetközi békét és biztonságot;

d) előmozdítsák a fejlődést segítő intézkedéseket, támogassák a kutató munkát, együttműködjenek egymással és ha szükséges, a szakosított nemzetközi szervezetekkel abból a célból, hogy a jelen cikkben felsorolt szociális, gazdasági és tudományos célok a gyakorlatban is megvalósulást nyerjenek és



e) a Főtitkárnak tájékoztatás céljából, a biztonság és az alkotmányjogi megfontolások által megkívánt határokon belül, rendszeresen statisztikai és más technikai természetű tájékoztatásokat nyújtsanak azoknak a területeknek gazdasági, szociális és nevelésügyi helyzetére vonatkozóan, amelyekért külön-külön felelősek, kivéve azokat a területeket, amelyekre a XII. és XIII. fejezetek rendelkezései vonatkoznak.

74. cikk

A Szervezet tagjai egyetértenek abban is, hogy politikájukat mind a jelen fejezet hatálya alá tartozó területekkel kapcsolatban, mind anyaországuk területével kapcsolatban is a jószomszédság általános irányelvére kell alapítaniuk, szociális, gazdasági és kereskedelmi téren tekintetbe véve a világ többi részének érdekeit és jólétét.

## **XII. fejezet: Nemzetközi gyámsági rendszer**

75. cikk

Az Egyesült Nemzetek Szervezete fennhatósága alatt Nemzetközi Gyámsági rendszert létesít azoknak a területeknek igazgatására és felügyeletére, amelyeket későbbi külön megállapodások e rendszer alá helyeznek. Ezeket a területeket a következőkben a „Gyámság alatt álló területek” kifejezés jelöli meg.

76. cikk

A Gyámsági rendszer alapvető céljai az Egyesült Nemzeteknek a jelen Alapokmány 1. cikkében megállapított célkitűzéseivel összhangban a következők:

- a) elősegíteni a nemzetközi békét és biztonságot;
- b) előmozdítani a Gyámság alatt álló területek lakosságának politikai, gazdasági, szociális előrehaladását, valamint a nevelésügy fejlesztését; továbbá a fokozatos haladást az önkormányzati képesség vagy függetlenség felé, tekintetbe véve az egyes területek és népek különleges viszonyait, az érdekelt népség szabadon nyilvánított akaratát, valamint a Gyámságra vonatkozó egyes megállapodások megfelelő rendelkezéseit;
- c) támogatni az emberi jogoknak és alapvető szabadságoknak mindenki részére, fajra, nemre, nyelvre vagy vallásra való tekintet nélkül történő tiszteletben tartását és előmozdítani annak felismerését, hogy a világ népei egymásra vannak utalva;
- d) a fentiekben kijelentett célkitűzések megvalósításának hátrányos befolyásolása nélkül és a 80. cikk rendelkezéseinek fenntartása mellett egyenlő elbánást biztosítani szociális, gazdasági és kereskedelmi téren a Szervezet minden tagjának és azok állampolgárainak valamint egyenlő elbánást biztosítani az utóbbiaknak az igazságszolgáltatás terén is.

77. cikk

1. A Gyámsági rendszer azokra az alábbi csoportok valamelyikéhez tartozó területekre nyer alkalmazást, amelyeket a Gyámsági megállapodással e rendszer alá helyeznek

- a) a jelenlegi mandátum alatt álló területek;
- b) a második világháború eredményeként ellenséges államoktól elcsatolt területek;
- c) az igazgatásukért felelős Államok által önként e rendszer alá helyezett területek.

2. Későbbi megállapodás határozza meg, hogy a felsorolt csoportokba tartozó területek közül melyek kerülnek a Gyámsági rendszer alá és milyen feltételek mellett.

#### 78. cikk

A Gyámsági rendszer olyan országokra, amelyek az Egyesült Nemzetek tagjaivá lettek, nem alkalmazható, miután az ezek közötti kapcsolatok a szuverén egyenlőség elvének tiszteletben tartásán alapulnak.

#### 79. cikk

Minden egyes Gyámsági rendszer alá helyezett terület Gyámságára vonatkozó szabályokat, valamint azok megváltoztatását vagy módosítását is, a közvetlenül érdekelt Államok közötti megállapodás határozza meg, az Egyesült Nemzetek egyik tagjának mandátuma alatt álló terület esetében, ideértve a mandátumot gyakorló hatalmat is; a szabályok jóváhagyása a 83. és 85. cikkek rendelkezései szerint történik.

#### 80. cikk

1. Eltekintve a Gyámságra vonatkozólag a 77., 79. és 81. cikkeknek megfelelően létrejött — és egyes területeket a Gyámsági rendszer alá helyező — külön megállapodások esetleges rendelkezéseitől, mindaddig, amíg az ilyen megállapodások létre nem jönnek, ennek a fejezetnek egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy bármely módon akár közvetlenül, akár közvetve megváltoztatja valamely Állam vagy valamely nép jogát, vagy valamely olyan hatályban levő nemzetközi okmány rendelkezéseit, amelyben a Szervezet tagjai részesek lehetnek.

2. E cikk 1. pontját nem szabad úgy értelmezni, mintha indokolná oly megállapodások letárgyalásának és megkötésének elhalasztását vagy felfüggesztését, amelyek mandátum alatt álló vagy más területeknek a 77. cikk rendelkezései értelmében a Gyámsági rendszer alá történő helyezését célozzák.

#### 81. cikk

A Gyámsági megállapodásnak minden egyes esetben tartalmaznia kell a Gyámság alatt álló terület igazgatásának módozatait és meg kell jelölnie azt a hatóságot, amely az ilyen terület igazgatását gyakorolni fogja. Ez a következőkben „igazgató hatóság”-nak nevezett hatóság egy vagy több Állam vagy maga a Szervezet is lehet.

#### 82. cikk

A Gyámsági megállapodásban egy vagy több hadászati jelentőségű körzetet lehet kijelölni, amelyek a 43. cikk értelmében kötött megállapodás vagy megállapodások sérelme nélkül részben vagy egészben magukban foglalhatják azt a Gyámság alatt álló területet, amelyre a megállapodás vonatkozik.

#### 83. cikk

1. A Szervezetnek a hadászati jelentőségű körzetekre vonatkozó összes feladatát, ideértve a Gyámsági megállapodások rendelkezéseinek és azok megváltoztatásának vagy módosításának jóváhagyását is, a Biztonsági Tanács gyakorolja.

2. A 76. cikkben tárgyalt alapvető célkitűzések a hadászati jelentőségű körzetek lakossága tekintetében is érvényesek.

3. A Biztonsági Tanács a Gyámsági megállapodások rendelkezéseinek megfelelően és a biztonsági szempontok veszélyeztetése nélkül igénybe veheti a Gyámsági Tanács támogatását azon feladatok teljesítésében amelyek a Szervezetre a Gyámsági rendszerrel kapcsolatban a hadászati jelentőségű körzetekben politikai, gazdasági, szociális és nevelésügyi vonatkozásban hárulnak.

#### 84. cikk

Az igazgató hatóság feladata annak biztosítása, hogy a Gyámság alatt álló terület a nemzetközi béke és biztonság fenntartásából kivegye a részét. Az igazgató hatóság ebből a célból a Biztonsági Tanáccsal szemben e tekintetben vállalt kötelezettségei teljesítése céljából, valamint a helyi védelem biztosítására és a Gyámság alatt álló területen a törvény és a rend fenntartására a szóban forgó terület részéről önkéntes erőket, segítséget és támogatást vehet igénybe.

#### 85. cikk

1. A Szervezetnek a hadászati jelentőségűnek nem nyilvánított valamennyi körzet Gyámsága tárgyában kötött megállapodásokkal kapcsolatos feladatait, ideértve a Gyámsági megállapodások rendelkezéseinek és azok megváltoztatásának vagy módosításának jóváhagyását is, a Közgyűlés gyakorolja.

2. A Gyámsági Tanács, amely a Közgyűlés fennhatósága alatt működik, a Közgyűlést ily irányú teendőinek ellátásában támogatja.

### **XIII. fejezet: Gyámsági Tanács**

#### Összetétel

#### 86. cikk

1. A Gyámsági Tanács az Egyesült Nemzetek következő tagjaiból áll:

a) a Gyámság alatt álló területek igazgatásával megbízott tagok; b) a 23. cikkben névszerint megnevezett tagok közül azok, amelyek nem igazgatnak Gyámság alatt álló területeket;

c) a Közgyűlés által hároméves időtartamra megválasztott annyi más tag, amennyi ahhoz szükséges, hogy a Gyámsági Tanács teljes taglétszáma egyenlően oszolja meg az Egyesült Nemzetek olyan tagjai között, amelyek Gyámság alatt álló területeket igazgatnak és amelyek ilyeneket nem igazgatnak.

2. A Gyámsági Tanácsban való mindegyik tagja a Tanácsban való képviselőjére különleges szakismeretekkel rendelkező személyt jelöl kijelöl ki.

#### Feladatok és hatáskör

#### 87. cikk

A Közgyűlés és annak fennhatósága alatt a Gyámsági Tanács feladatainak teljesítése során:

- a) megvizsgálhatják az igazgató hatóság által benyújtott jelentéseket;
- b) panasz-beadványokat fogadhatnak el és azokat az igazgató hatóság meghallgatásával megvizsgálhatják;
- c) intézkedhetnek a Gyámság alatt álló területeknek időszakos és az igazgató hatósággal egyetértésben megállapított időpontban történő meglátogatása felől;
- d) a Gyámsági megállapodások rendelkezéseinek megfelelően elláthatják a felsorolt és egyéb teendőket.

#### 88. cikk

A Gyámsági Tanács mindegyik Gyámság alatt álló terület lakóinak politikai, gazdasági, szociális és nevelésügyi téren tett előrehaladására vonatkozólag kérdőívet szerkeszt és a Közgyűlés hatáskörébe tartozó mindegyik Gyámság alatt álló terület igazgató hatósága a kérdőív alapján évenként jelentést küld a Közgyűlésnek.

#### Szavazás

#### 89. cikk

1. A Gyámsági Tanács mindegyik tagjának egy szavazata van.
2. A Gyámsági Tanács határozatait a jelenlevő és szavazó tagok szavazatának többségével hozza.

#### Eljárás

#### 90. cikk

1. A Gyámsági Tanács maga állapítja meg eljárási szabályzatát, ideértve az elnök megválasztásának módját is.
2. A Gyámsági Tanács szabályzatának megfelelően, a szükséghez képest ül össze; a szabályzatnak rendelkezéseket kell tartalmaznia a Tanácsnak a többség kívánságára történő összehívására nézve is.

#### 91. cikk

A Gyámsági Tanács szükség esetén igénybe veszi a Gazdasági és Szociális Tanács, valamint a szakosított intézmények segítségét olyan ügyekben, amelyek azok hatáskörét érintik.

## **XIV. fejezet: Nemzetközi Bíróság**

### 92. cikk

A Nemzetközi Bíróság az Egyesült Nemzetek legfőbb bírói szerve. A Bíróság az Állandó Nemzetközi Bíróság Alapszabályain alapuló, a jelen Alapokmány kiegészítő részét képező és ahhoz mellékelte Alapszabályoknak megfelelően működik.

### 93. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek tagjai ipso facto részesei a Nemzetközi Bíróságok Alapszabályainak.

2. Olyan Állam, amely nem tagja a Szervezetnek, a Biztonsági Tanács ajánlására, a Közgyűlés által esetenként meghatározott feltételek mellett, csatlakozhat a Nemzetközi Bíróság Alapszabályaihoz.

### 94. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek mindegyik tagja kötelezi magát, hogy minden olyan jogvitában, amelyben félként szerepelt, alkalmazkodni fog a Nemzetközi Bíróság határozatához.

2. Ha valamely jogvitában szereplő egyik fél a Bíróság által hozott ítéletből folyó kötelezettségének nem tesz eleget, a másik fél a Biztonsági Tanácshoz fordulhat, amely ha szükségesnek tartja, ajánlásokat tehet, vagy határozatokat hozhat az ítélet végrehajtása céljából foganatosítandó rendszabályok felől.

### 95. cikk

A jelen Alapokmány egyetlen rendelkezése sem akadályozza a Szervezet tagjait abban, hogy az egymás közötti viták megoldását már érvényben levő vagy a jövőben kötetendő megállapodások értelmében más bíróságra bízzák.

### 96. cikk

1. A Közgyűlés vagy a Biztonsági Tanács a Nemzetközi Bíróságtól bármely jogi kérdésben tanácsadó véleményt kérhet.

2. A Szervezet minden más szerve és a szakosított intézmények a Közgyűlés által bármikor megadható felhatalmazás alapján a tevékenységük körében felmerülő jogi kérdésekben szintén tanácsadó véleményt kérhetnek a Bíróságtól.

## **XV. fejezet: Titkárság**

### 97. cikk

A Titkárság főtitkárból és olyan tisztviselői karból áll, amelyet a Szervezet megkövetel. A Főtitkárt a Biztonsági Tanács ajánlására a Közgyűlés nevezi ki. Ő a Szervezet legfőbb igazgatási tisztviselője.

### 98. cikk

A Főtitkár ebben a minőségben a Közgyűlés, a Biztonsági Tanács, a Gazdasági és Szociális Tanács és a Gyámügyi Tanács minden ülésén részt vesz és elvégez minden

olyan más feladatot, amellyel ezek a szervek megbízzák. A Főtitkár a Szervezet munkájáról a Közgyűlésnek évenként jelentést tesz.

#### 99. cikk

A Főtitkár a Biztonsági Tanács figyelmét minden olyan ügyre felhívhatja, amely véleménye szerint a nemzetközi béke és biztonság fenntartását veszélyeztetheti.

#### 100. cikk

1. A Főtitkár és a tisztviselői kar kötelességeik teljesítését illetően sem valamely kormánytól, sem a Szervezeten kívül álló más hatóságtól utasítást nem kérhetnek és nem kaphatnak. Tartózkodniuk kell nemzetközi tisztviselői minőségükkel összeférhetetlen bármely magatartástól és kizárólag a Szervezettel szemben felelősek.

2. A Szervezet mindegyik tagja kötelezi magát arra, hogy tiszteletben tartja a Főtitkár és a tisztviselői kar feladatainak kizárólag nemzetközi jellegét és nem kísérli meg őket feladatuk gyakorlásában befolyásolni.

#### 101. cikk

1. A tisztviselőket a Közgyűlés által megállapított szabályok szerint a Főtitkár nevezi ki.

2. A Gazdasági és Szociális Tanács és a Gyámügyi Tanács mellé és ha szükséges, az Egyesült Nemzetek más szervei mellé is állandó jelleggel megfelelő tisztviselői kart kell beosztani. Ezek a tisztviselők a Titkársághoz tartoznak.

3. A tisztviselők kiválasztásánál és az alkalmazási feltételek megállapításánál a munkateljesítmény, a hozzáértés és az erkölcsi feddhetetlenség legmagasabb fokú biztosításának szükségét kell irányadó szempontnak tekinteni. Megfelelően tekintetbe kell venni annak fontosságát, hogy a tisztviselői kar kiválogatása a lehető legszelesebb földrajzi alapon történjék.

### **XVI. fejezet: Vegyes rendelkezések**

#### 102. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek bármely tagja által a jelen Alapokmány hatálybalépése után kötött minden nemzetközi szerződést és megállapodást a Titkárságnál a lehető leghamarabb be kell iktatni és a Titkárságnak azt közzé kell tennie

2. Olyan nemzetközi szerződésre, vagy megállapodásra, amelyeket a jelen cikk 1. pontja rendelkezéseinek megfelelően nem iktattak be, a szerződésben vagy megállapodásban részes felek az Egyesült Nemzetek egyetlen szerve előtt sem hivatkozhatnak.

#### 103. cikk

Ha az Egyesült Nemzetek tagjainak a jelen Alapokmányból folyó és bármely egyéb nemzetközi megállapodásból eredő kötelezettségei összeütköznének, az Alapokmányból folyó kötelezettségeiket illeti elsőbbség.

#### 104. cikk

A Szervezetet mindegyik tagjának területén megilleti a feladatainak ellátásához és céljainak eléréséhez szükséges jogképesség.

105. cikk

1. A Szervezetet mindegyik tagjának területén megilleti a céljainak eléréséhez szükséges kiváltságok és mentességek.

2. Az Egyesült Nemzetek tagjainak képviselőit és a Szervezet tisztviselőit szintén megilletik a Szervezettel kapcsolatos feladataik független ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek.

3. A Közgyűlés a jelen cikk 1. és 2. pontjának alkalmazása tekintetében a részletek meghatározása iránt ajánlásokat tehet, vagy e célból az Egyesült Nemzetek tagjainak egyezményeket kötését javasolhatja.

## **XVII. fejezet: Ideiglenes biztonsági rendelkezések**

106. cikk

Addig is, amíg a 43. cikkben említett azok a külön megállapodások, amelyek a Biztonsági Tanács részére, véleménye szerint lehetővé teszik a 42. cikkben foglaltak alkalmazása folytán ráháruló kötelezettségek vállalásának megkezdését, a Moszkvában, 1943. évi október hó 30-án aláírt négyhatalmi nyilatkozat részesei és Franciaország az említett nyilatkozat 5. pontja értelmében tanácskozásokat folytatnak egymással és szükség esetén a Szervezet más tagjaival is, az Egyesült Nemzetek nevében történő oly együttes fellépés céljából, amely a nemzetközi béke és biztonság fenntartására szükséges lehet.

107. cikk

A jelen Alapokmány egyetlen rendelkezése sem érinti vagy tiltja azokat a műveleteket, amelyeket az ilyen műveletekért felelős Kormányok a második világháborúban a jelen Alapokmány bármely aláírójával hadban álló valamely Állam ellen a háború folyamánaképpen foganatosítottak vagy engedélyeztek.

## **XVIII. fejezet: Módosítások**

108. cikk

A jelen Alapokmány módosítása az Egyesült Nemzetek összes tagjaira nézve akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés tagjai kétharmad szótöbbséggel elfogadták és az Egyesült Nemzetek tagjainak kétharmada, köztük a Biztonsági Tanács valamennyi állandó tagja, saját alkotmányos eljárásának megfelelően megerősítette.

109. cikk

1. A jelen Alapokmány felülvizsgálására az Egyesült Nemzetek tagjai általános értekezletet tarthatnak, mégpedig abban az időpontban és azon a helyen, amelyet a Közgyűlés tagjainak kétharmad szótöbbségével és a Biztonsági Tanács bármely kilenc

tagjának szavazatával meghatároz. Az értekezleten a Szervezet mindegyik tagjának egy szavazata van.

2. A jelen Alapokmány az értekezlet kétharmad szótöbbséggel javasolt bármely módosítása akkor lép hatályba, ha azt az Egyesült Nemzetek tagjainak kétharmada, köztük a Biztonsági Tanács valamennyi állandó tagja, saját alkotmányos eljárásának megfelelően megerősítette.

3. Ha ilyen értekezlet a Közgyűlésnek a jelen Alapokmány hatályba lépését követő tizedik évi ülészakig nem ült össze, az értekezlet összehívására vonatkozó javaslatot a Közgyűlés említett ülészakának napirendjére kell tűzni és az értekezletet meg kell tartani, ha a Közgyűlés tagjainak szótöbbségével és a Biztonsági Tanács bármely hét tagjának szavazatával így határoz.

## **XIX. fejezet: Megerősítés és aláírás**

### 110. cikk

1. Az aláíró Államoknak a jelen Alapokmányt saját alkotmányos eljárásuknak megfelelően meg kell erősíteniük.

2. A megerősítő okiratokat az Amerikai Egyesült Államok Kormányánál kell letenni, amely minden egyes letételről értesíteni fogja az összes aláíró Államokat, valamint — kinevezése után — a Szervezet Főtitkárát.

3. A jelen Alapokmány hatályba lép, amint a Kínai Köztársaság, Franciaország, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, Nagy Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok, valamint a többi aláíró Állam többsége letette megerősítő okiratát. A megerősítő okiratok letételéről azt követőleg az Amerikai Egyesült Államok Kormánya jegyzőkönyvet vesz fel, amelynek másolatát az összes aláíró Államoknak megküldi.

4. Azok az aláíró Államok, amelyek a jelen Alapokmányt annak hatálybalépése után erősítik meg, saját megerősítő okiratuk letételének időpontjában válnak az Egyesült Nemzetek eredeti tagjává.

### 111. cikk

Ezt az Alapokmányt, amelynek kínai, francia, orosz, angol és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Amerikai Egyesült Államok Kormányának irattárában kell elhelyezni. Ez a Kormány többi aláíró Állam Kormányának kellően hitelesített másolatokat fog küldeni.

Ennek hitelül az Egyesült Nemzetek Kormányainak meghatalmazottai a jelen Alapokmányt aláírták.

Készült San Franciscóban, az ezerkilencszáznegyvenötödik év június havának huszonhatodik napján.”